45ste jaar. — Nr 9. Zaterdag 22 Januari 1898.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement:

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** cents per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad: **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 22 JANUARI 1898.

NIEUWJAAR.

Buitengewone premie aan de lezers van den *Postrijder der provincie Limburg.*

Het tijdstip der geschenken daar zijnde, altijd bezorgd onze lezers aangenaam te zijn, hebben wij eene overeenkomst gesloten met het eerste huis van Brussel voor het nemaken van portretten en photographische vergrootingen.

Dank instellingen volgens de laatste verbeteringen, waarborgen wij een verzorgd en onberispelijk werk.

Ook hebben wij ons de uitsluitelijke medewerking van dit belangrijk huis verzekerd dat ons toelaat aan onze lezers een onveranderlijk portret *van halve natuurlijke grootte*, op schoone zwarte karton, onder glas en met eene gulden lijst, van eene waarde van **vijftig franken**, als reclame, voor den ongelooflijken prijs van

ZESTIEN FRANKEN

te bezorgen.

Men kan zich rekening geven over de kunstwaarde dezer portretten door het exemplaar dat uitgestald is in de vitrinen van den Boekhandel van den *POSTRIJDER*, Groote Markt 37 en 39 te Tongeren.

Zendt met een postmandaat aan **M. Neyt, Wolvengrachtstraat 64, te Brussel**, de helft dezer som, betrij acht frapken, alsook eene voldoende photographie van welke grootte zij ook weze, en gij zult binnen de veertien dagen de ingelijste vergrooting ontvangen, alsook het portret dat gij aan het huis zult toevertrouwd hebben.

Het overige, zijnde acht franken, is betaalbaar bij de ontvangst.

PREMIE aan de lezers van den POSTRIJDER.

De **Postrijder** is het oudste blad van Limburg.

De **Postrijder** is het grootste blad van het vlaamsche land.

De **Postrijder** is het goedkoopste blad van België.

Een blad dat drie maal per week verschijnt voor den prijs van ZES FRANKEN *s' jaars*, om dat te vinden moet men bij den **Postrijder** komen.

Mits opleg van **1 frank** heeft elke persoon die zijn abonnement voor 1898 *vooraf betaalt* recht op een exemplaar van de

Uitlegging der Gemeentewet
VAN BELGIË VAN DEN 30 MAART 1835,
met bijvoeging van alle veranderingen welke latere wetten er aan toegebracht hebben en opheldering der moeilijkheden die zich in de toepassing kunnen aanbieden
door **M. COLLÉE**,
vijfde vermeerderde en verbeterde uitgaaf.

De prijs van dit werk is in den boekhandel bepaald op **2 fr.** Voor de GEABONNEERDEN van den *POSTRIJDER* die hun abonnement *vooraf betalen*, is het verkrijgkaar voor **1 fr.** Doch deze gunst zal maar duren tot het einde dezer maand.

Van alles wat.

Men kent de grondslagen van de wet, opgemaakt door M. den minister Schollaert, betrekkelijk de provinciale kiezingen.

Vooreerst blijven de voorwaarden tot het kiezerskorps dezelfde. De lijsten, over drie jaar opgemaakt, zullen dus in de toekomst nog dienen èn voor de senatoriale èn voor de provinciale kiezingen.

Evenals het mandaat van Senateur 8 jaren telt, zoo ook stelt de minister voor het mandaat der proninciale raadsheeren denzelfden duurtijd te geven. Daar de hernieuwing bij helften geschiedt, zouden er dus alle vier jaar provinciale kiezingen plaats hebben.

Een der voordeelen der wijziging volgens het gouvernement zou zijn, dat zij de bestendige deputaties meer vastheid zou geven. Wanneer de stuurlijke lichamen niet zeker zijn van den dag van morgen, schijnt hun uitzicht zich in te krimpen en hun initiatief wordt hierdoor dikwijls verlamd.

De onbestendigheid is hier meer te vreezen dan in de zuiver politieke lichamen.

Eene niet minder belangrijke wijziging is, dat voortaan elk rechterlijk kanton afzonderlijk zal vertegenwoordigd zijn in den provincieraad. Zooveel vrederechters, zooveel kiescentrums. Men zal nu eene enkele stadsomgeving niet meer alleen zien beschikken over het derde der zetels aan eene provincie toegekend.

Dit is goede en wijze politiek, want hoe meer de stemming gedecentraliseerd wordt, hoe meer men zich zal moeten bekommeren om de plaatselijke aangelegenheid, hoe meer men er zal naar streven enkel candidaten te nemen, die bevoegd zijn en werkzaam.

* *

En ten slotte, eene laatste wijziging; in geval van ballotteering zal de strijd zich niet meer beperken tot de twee meest begunstigde lijsten, maar deze zal plaats hebben tusschen al de candidaten, die bij de eerste stemming op de lijst stonden.

Deze schikking is geheel in het voordeel van den kiezer, die aldus tot het einde toe vrij blijft te stemmen voor wie hij wil.

Daaruit zal voortspruiten dat zelfs bij de ballotteering geen enkel candidaat de volstrekte meerderheid zal bekomen, 't is te zeggen meer dan de helft der uitgebrachte stemmen. Maar dat doet niets ter zake: men zal zich tevreden houden met de betrekkelijke meerderheid en de candidaten, die het meest stemmen hebben bekomen, worden gekozen verklaard.

Dank aan deze schikking, loopen wij geen gevaar meer de meest eensgezinde en talrijkste groep te zien bezwijken in de ballotteering, tegen de aaneensluiting der twee zwakste groepen: zooals bij voorbeeld de liberalen al hunne stemmen geven aan de socialisten, om de zegepraal der katholieken te beletten.

Indien dergelijke aaneensluitingen nog gebeuren, zullen zij ten minste in de wet zelve het voorwendsel niet meer vinden, om hun in 't oog springende onzedelijkheid te verontschuldigen.

Zoodat voor de gemeente kiezingen zullen er bijgevoegde raadsheeren benoemd worden die in geval van ontslag of sterfgeval de opene plaats zullen bekleeden.

Zie daar in hare groote lijnen de wet; zij is opgemaakt door M. Schollaert en door de andere ministers is zij bijgetreden. De minister zal ongetwijfeld nog wijzigingen van bijzonderheden aannemen, maar hij is vast besloten elk voorstel te verwerpen, dat de economie van zijn stelsel zou schenden. Dat wil genoegzaam zeggen dat hij niets zal toegeven aan de voorstanders der evenredige vertegenwoordiging.

* *

Ik vernoem van verschillende kanten dat de vooruitzetters van het bericht liberaal verbond fel ontmoedigd zijn. De vooruitzichten op de aanstaande kiezingen zeggen hun niets goed.

Zij zien langzamerhand de hoop verdwijnen die zij koesterden, van de zetels te Luik, te Bergen en te Charleroi terug te winnen, waar zij onder het cijnsstelsel zegevierden, als in eene oninneembare sterkte.

Zij zijn zelfs niet zeker de weinige wrakstukken te behouden, die hun uit de groote schiphreuk zijn overbleven, ik bedoel hunne zetels in den Senaat.

Er wordt iets verdachts beklonken tusschen de luikische progressisten en de socialisten, aan welke zij zich onvoorwaardelijk hebben overgeleverd.

De socialisten houden aan de zetels in de Kamer, voor de jaarwedde van 4000 fr, die er aan vast is.

Zij hechten veel minder aan de zetels in den Senaat, die niets opbrengen, en in alle geval kunnen zij ze niet voor zich eischen, daar zij onder hunne aanhangers weinig eigenaars hebben die den cyns van kiesbaarheid betalen.

Om die reden zien zij er geen bezwaar in dat de progressisten voor hun eigen rekening eene senatorslijst trachten te vormen, en zij zullen hun zelfs, zoo noodig, beloven er voor te stemmen, in plaats van zich te onthouden zooals zij in 1894 gedaan hebben; want 't is hunne onthouding, maar heeft het niet vergeten, die de doctrinairen heeft toegelaten de afvaardiging in den Senaat te houden.

Deze overeenkomst tusschen progressisten en socialisten, waarover nu en dan gesproken wordt, boezemt de luikische doctrinairen veel oarust in.

Genot en Voldoening.

Elke mensch betracht zich genot en voldoening te verschaffen. Het hert van den mensch is onbestendig en zelden te vreden: bezit men hetgeen wat men verlaagd heeft, dan valt de wensch op wat meer. De eene zoekt zijne voldoening in eten en in 't lichamelijk genot, een ander verkiest de voldoening van den geest, van 't verstand, en houdt kunst en wetenschap tot opperbetrachting zijner strevingen: een derde zoekt zijn genot en zijne voldoening in 't geestelijke leven der ziel, in hooger beschouwingen, in geestelijke en zedelijke bespiegelingen.

Die maar de lichamelijke, de dierlijke voldoening zoekt welke eene goede tafel kan geven, of die maar zoekt zijn lichaam te voldoen door de drankwalmen, zulke mensch geniet maar lage voldoeningen. Doch zij zijn niet af te keuren noch te verstoten, als die niet overslaan tot misbruik, tot drift. Vooral de drift tot den drank verlaagt den mensch en verdierlijkt hem.

Daar zijn menschen die hunne voldoening zoeken in schoon en sierlijk opgesmukt te zijn, of ook in prachtige omgeving van woning, hoving, enz.

Sommige menschen ontreggen zich alle genot en zoeken alleen hunne voldoening in het bezit van geld en goed. Deze zijn dom en beklagenswaardig, daar zij de zorg en den last hebben van 't wereldsch goed, zonder er gebruik van te maken noch het genot te smaken dat het hon opleveren.

Geldduivels en najagers van het fortuin worden overal gevonden, menschen die nacht en dag werken en zwoegen om zich de geringe voldoening te kunnen geven van geld en eigendommen te hebben, al ware 't ten koste van honger, dorst en koude te lijden: welke uitzinnigheid!

Zuiverder genot, verheventer voldoening smaakt de geest die zich verheft tot het gebied der schoone kunsten en hooge wetenschappen. Is het u nooit gebeurt, geëerde lezer, dat gij bij 't hooren van schoon muziek als in begeestering waart? Heeft gij nooit tranen van aandoening en voldoening laten in de oogen peerlen, bij het hooren eener hooge welsprekendheid? Zijt gij nooit in verrukking geweest en als met verstomdheid geslagen, bij al het grootsche, het prachtige dat de juweelen der bouwkunst onzer kathedralen aanbieden? hebt gij nooit een hoeksken opgeheven van den sluier die de geheimen, de worderen der natuur ombuls? Hebt gij nooit uwen geest van deze aarde ontbecht, om eens het lucht- of wolkengewelf te doordringen, en daar de wonderen der wonderen te beschouwen van den sterrenhemel? Ja, als dan heeft uw geest een genot, eene voldoening genoten die geene vergelijking heeft met het stoffelijk genot.

Het hoogste genot, de verheventste, de onwaardeerbaarste voldoening welke een mensch op aarde smaken kan, is deze der ziel in het geestelijk leven. Het volbrengen zijner godsdienstige en zedelijke plichten geeft de zuiverste, de aangenaamste, de grootste voldoening welke een sterveling genieten kan op ons aardsch verblijf.

Die uitgelezene zielen, die verhevene geesten welke aan alle aardsche bezit vaarwel zeggen, alle zorg en last ervan laten varen, als vermindering van hunne hoogere bedoeling, die zoeken en vinden genoegliykheden welke de wereldlingen niet raden kunnen. Men ziet rijke lieden verzaken aan de wellusten der fortuin, men ziet vernuften en groote verstanden, men ziet mannen van hooge rang en verheven ambten zich gaan verbergen onder een schamel kloosterkleed om de genoegliykheden te vinden der hooge bespiegelingen van het geestelijk leven, om zich te baden in de zee van wellusten die in den dienst des Heeren te vinden zijn.

In de wereld vindt men ook van die hoogst gelukkige lieden, die zonder fortuin, zonder groote geleerdheid noch bekwaamheid, eene verrukkelijke voldoenig smaken in het eengelachtig leven dat zij leiden, en die eenen voorsmaak hebben van de eeuwige genoegtens waar naar zij betrachten in het volzalig verblijf der uitverkorenen.

Goede lezer, wij hebben de keus der leege, der hoogere, der verheventste voldoening te genieten welke wij ons willen toeëigenen.

P. G.

Aardrijkskundige statistieken.

Wij denken aan onze lezers genoegen te doen met hun de vrucht onzer lezingen, in zeer beknopte samenvatting, uit een groot engelsch werk mede te deelen.

Wij slijten zoo gezellig met de boeiende aardrijkskundige wetenschap een uurtje van iederen langen winteravond.

Wij zullen statistieken over de talen, de volken, de menschenrassen, de godsdiensten, de uitgestrektheid der werelddeelen, landen, oceanen, eilanden, de bebouwde en niet bebouwde gronden, enz. enz. de belangrijkste inrichtingen geven.

En nu ter zake:

* *

De aarde is ongeveer 510 millioen vierkante kilometers groot. Een weinig meer dan 1/4 is vasteland, de 3/4 zijn Oceanen: de groote oceaan 200 mil. v. kub. m., de indischen 173 mill. v. kub. m. en de ijsmeeren der Polen 152 mill. v. kub. m.

Europa is ongeveer 9.827.000 v. kub. groot, ongeveer 2 % van de grootte van den aardbol.

Asië is viermaal 1/2 zoo groot als Europa.

Afrika 3 maal.

Amerika 4 maal.

Australia ongeveer een mill. kub. met. minder dan Europa.

* *

De diameter van de zon moest zoo iets van 1.389.000 kilometers zijn. Die der aarde, 12.756 kilometers.

Dus in vergelijking met de zon, als deze afgebeeld werd door een vuistikken appel, is de aarde zoo groot als een gewone speldenkop, en de maan een zandkorrel, want ze is een goed vierde deel zoo groot als de aarde, met 3.480 vierk. kilom.

* *

Het dichste bij de zon is het planeet « Mercurius » met de kleinigheid van 57 1/2 millioen kilometers afstand en draait om de zon in 88 dagen.

Dan komt de planeet « Venus ».

Dan de aarde met 1487 millioen kilom. afstand. Deze heeft 365 dagen noodig om cirkelvormig om te draalen, en draait om zich zelf in 23 uren 56 minuten en 4 seconden, voorwien het juist wil weten.

De planeet « Jupiter » is iets van 772 1/2 millioen kilometers van de zon verwijderd. Zij is in vergelijking met de zon die door eene dikke menschenvuist zou verbeeld zijn zoo groot als een oogappel.

Zij heeft niet éene maan zooals de aarde maar vier in wiens stille zilveren stralen de verliefden der natuur droomen kunnen.

« Jupiter » loopt rond de zon in 11 jaar 317 dagen en draait om zich zelf in 9 ure 45 minuten.

De planeet « Saturnus » is wat kleiner dan « Jupiter » maar is 1418 millioen kilometers ver van de zon en heeft 29 jaar 174 dagen noodig om er eenen enkelen keer om te draaien, maar draait in 10 ure 14 min. 24 sec. om zich zelven.

« Uranus » is 2852 millioen kilometers ver van de zon en draait er eens rond in 84 jaar en 28 dagen.

« Neptunus » eindelijk is op 4470 millioen kilometers afstand van de zon en draait er eens rond in 164 jaar en 321 dagen. Eer dat « Neptunus » dus eenen enkelen keer rondom de zon is gedraaid, zijn er vier, vijf menschengeslachten gestorven!

P. G.

Wordt voortgezet.

Gemeentezaken.

Onder den holklinkenden titel van « *gaspillage of onnoodige geldverspilling* » houdt het geuzenbladje zich bezig met de werken welke men aan het uitvoeren is ten einde de gracht te vullen en eenen nieuwen boulevard aan te leggen tusschen de Maestrichtersche en de Bilzersche poorten.

Als men het artikel van het liberaal gazetje leest, zou men zeggen dat het de stad is die de kosten van dit werk dragen moet en dat zij uit dien hoofde 5000 franken te betalen heeft — som welke het geuzenbladje echter zeer erg overdrijft.

Nogtans weet het geuzenorgaantje het zeer goed en het zou de eerlijkheid moeten hebben het te verklaren: *het vullen van de gracht en het aanleggen van den nieuwen boulevard, uitgenomen hetgeen het beplanten aangaat, hebben tot heden geene enkele roede duit aan de stad gekost en zullen haar in het toekomende insgelijks hoegenaamd niets kosten.*

Heden beknibbelt het geuzenbladje de onkosten welke dit werk den aannemer oplegt, ten einde de voorwaarden zijner overeenkomst te kunnen vervullen.

Wij vragen het kortaf: heeft het geuzenbladje daar iets in te zien?

En dan, bemerkt de tegenstrijdigheid! Verledene jaar verweet het geuzenbladje juist het tegenovergestelde aan de regeering. Het beweerde dat de regeering al te voordeelige voorwaarden aan den aannemer gegund had. De aannemer, zegde het, zou met de stad de groote profijten moeten deelen die hij ging verwezenlijken, daar het hem geoorloofd was de afgevoerde gronden in de gracht te mogen storten.

Het geuzenbladje blijft onveranderlijk getrouw aan zijne oude leus, die is: wit en zwart zeggen over hetzelfde punt, volgens de omstandigheden en volgens het kiesbelang der liberale partij.

Moeten wij hier herhalen dat het aanleggen van dezen nieuwen boulevard nooit zal beletten eenen doorgang te maken ten einde de nieuwe wandeling met de Maestrichtersstraat te verbinden? Indien het nut van dezen doorgang eens zal erkend worden, zal de grond, voortkomende van den wal tusschen de jongensschool en den Schuttersgang, op den boulevard kunnen gevoerd worden juist zoo goed als heden.

In afwachting moet men de regeering geluk wenschen daar zij vermijdt, zelfs gedeeltelijk, de schoonste wandeling onzer stad te vernielen.

NIEUWS
uit de stad en de omstreken

VOLKSBOND ST-MATERNUS. — Zondag 23 Januari om 8 uren s'avonds zal een Schoon Concert gegeven door de KOORMAATSCHAPPIJ ST-CECILIA in het lokaal plaats hebben.

Al de leden der Maatschappij zijn er *met hunne familie* op uitgenoodigd.

De **E. H. Servais Caïmo**, kapelaan van O. L. V. te Tongeren, komt pastoor te Berg benoemd te worden.

Gedurende lange jaren heeft M. Kapelaan Caïmo in ons midden de functies van het Heilig Ministerie vervuld, met eene zelfopoffering, eene zelfverloochening aan dewelke al onze medeburgers eene welverdiende hulde brengen. Zijn onvermoeibare ijver heeft, te midden onzer bevolking, de beste vruchten tot stand gebracht.

Tijdens de heuglijke feesten over eenige maanden ingericht ter herinnering der grootsche gebeurtenis der plechtige Kroning van het Mirakuleus Beeld van O. L. V. van Tongeren, in 1890, door Z. D. H. Mgr Doutreloux, Bisschop van Luik, heeft M. Kapelaan Caïmo blijken gegeven van eene werkzaamheid, van een talent van inrichting; die allen lof verdienen.

Zijne onvermoeide pogingen hebben in ruime mate bijgedragen tot het buitengewoon welgelukken dezer merkwaardige feesten wier pracht en luister steeds tegenwoordig zijn aan het geheugen van alle Tongenaren.

De gelukwenschen onzer gansche bevolking vergezellen M. den Abt Caïmo in het nieuw ambt tot hetwelk het vertrouwen van het uitstekend Hoofd van ons Bisdom hem komt te roepen.

Ad multos annos!

Toen wij, eenige weken geleden, verslag maakten over de laatste vertooning ingericht door de verknochte meesters van het **Sint-Joseïsparronaat**, drukten wij den wensch uit de gelegenheid te hebben dikwijlen zulke aantrekkelijke tooneelfeesten kunnen bij te wonen.

Onze wensch heeft zich verwezenlijkt. Eene nieuwe vertooning zal door de Meesters van het Patronaat gegeven worden, in de groote zaal der Concordia, zondag 30 Januari aanstaande, om 4 1/2 ure. Wij deelen het programma verder mede. Door talrijk deze vertooning bij te wonen, zullen onze medeburgers een nieuw blijk van verkleefdheid en van bewondering aan deze dappere jongelieden geven, wier buitengewoon tooneelkundig talent hunne grenzeloze verknochtheid aan de sociale en liefdadigheidswerken evenaart.

Militie. — Zijn benoemd als werkende leden en toegevoegde leden der militieraden, voor de lichting van 1898 in de provincie Limburg:

Arrondissement Tongeren. — Voorzitter: M. Coart J. provincieraadslid te Tongeren. Plaatsvervangers des voorzitters M. de Caritat de Peruzzis id. te Lanaeken; M. Delvoie V. id. te Tongeren; Werkend Lid: M. Meyers F. burgemeester te Tongeren; Plaatsvervangers van het werkend lid: M. Janssens J.-M. burgemeester te Reckheim; M. Henrotte H. id. te Millen.

Arrondissement Hasselt-Maeseyck. — Voorzitter: M. Croonenberghs A. provincieraadslid te Hasselt; Plaatsvervangers des voorzitters: M. Byvoet J.-H. id. te Hechtel; M. Nagels id. te Sint-Truiden; Werkend lid: M. F. Portmans, burgemeester te Hasselt; Plaatsvervangers van het

---

DE HUT
VAN
ONKEL TOM

6de VERVOLG.

— Wel, mijnheer, zegde Sam zeer nederig, ik geloof dat zij ons allen om hals wilt helpen, paarden en al. Mijnheer zal er nu toch niet aan denken om voet het eten af te rijden. Mijnheer's paard moet afgewreven worden, zie maar hoe het zich bespat heeft; en Jerry loopt ook kreupel. Ik geloof nooit dat mevrouw van ons zal vergen om zoo heen te rijden. Wij zullen de meid toch wel vangen, al wachten wij wat.

— Lizzy is nooit eene groote loopster geweest.

Mevrouw Shelby, die met groot genoegen dit gesprek beluisterd had, besloot zu insgelijks hare rol te spelen. Zij kwam naar buiten, gaf met beleefdheid haar leedwezen over Haley's ongeluk te kennen en drong hem om ter maaltijd te blijven, zeggende, dat de keukenmeid alle mogelijke haast zou maken.

Alles overlegd hebbende, ging Haley, hoewel niet zeer goedschiks, naar de voorkamer, terwijl Sam hem met eene onuitsprekelijke beteekenis in zijne rollende oogen nakeek, en vervolgens zeer stil de paarden naar de stalwerf bracht.

— Hebt gij hem gezien, Andy, hebt gij hem gezien? zegde Sam, toen zij veilig achter den muur gekomen waren en de paarden hadden vastgebonden. O, was het niet zoo plezierig als psalmzingen, om hem daar te zien rondspringen en op ons vloeken? Hebt gij hem niet gehoord? Vloek maar, oude knaap, zegde ik bij mijzelven. Wilt gij uw paard nu terstond hebben, of wachten tot ik het gezangen heb? O, mij dunkt ik zie hem nog zoo.

Het gesprek werd gestaakt totdat beiden op hun gemak hadden uitgelachen.

— Gij hadt eens moeten zien hoe dol bij keek, toen ik met het paard aankwam, hervatte Sam. Hij had mij wel willen doodslaan, als hij gedurfd had. En daar stond ik zoo onschuldig en zoo nederig.

— O, ik zag het wel, zegde Andy. Zijt gij niet een oude snaak, Sam?

— Dat denk ik wel haast, was het antwoord. Hebt gij mevrouw boven voor het venster zien staan? Ik heb haar zien lachen.

— Ik liep zoo hard, dat ik niemendal zag, zegde Andy.

— Wel, ziet gij, hervatte Sam, terwijl hij het paard van Haley ging poetsen, ik heb gekregen wat men de gewoonte van observatie noemt, en dat is eene heel voordeelige gewoonte, Andy, en ik raad u, om ze aan te leeren, en gij nog jong zijt. Til den achterpoot eens op, Andy. Ziet gij wel, Andy, het is de observatie, die al het verschil maakt tusschen den eenen neger en den anderen. Zag ik heden morgend niet uit wat voor hoek de wind woei? Zag ik niet wat mevrouw hebben wilde, al zegde zij het niet? Dat is observatie, Andy. Het is een talent, zooals men dat noemt, en alle menschen hebben verschillende talenten; maar aanwennen kan veel doen.

— Ik geloof, als ik uwe observatie heden morgend niet geholpen had, zoudt gij niet zooveel gezien hebben, zegde Andy.

— Andy, zegde Sam hiertop, gij zijt een veelbelovende jongen, daar is niet aan te twijfelen. Ik houd veel van u, en schaam mij geheel niet om een gedacht van u over te nemen. Wij moeten op niemand lang neerzien, Andy, omdat de knapste van ons wel eens struikelen kan. En dus, Andy, laten wij nu in huis gaan. Mevrouw zal ons zeker dezen keer eens buitengemeen goed lusten onthalen.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

MOEDERANGST EN MOEDERKRACHT.

Het is onmogelijk zich een menschelijk wezen voor te stellen, meer hulpeloos en verlaten dan Eliza, toen zij de hut van Onkel Tom verliet.

Het lijden en gevaar van haren echtgenoot en de nood van haar kind vermengden zich in hare gedachten met een verbijsterend, bedwelmend gevoel van hetgeen zij zelve waagde, door het eenige tehuis te verlaten, dat zij ooit gekend had, en zich te onttrekken aan de bescherming eener vriendin, die zij liefhad en eerbiedigde. Daarbij kwam het scheiden van alles waaraan zij gewoon was, van de plaats waar zij was opgegroeid, de bomen waaronder zij gespeeld had, de bosschen waar zij in gelukkiger tijd menigen avond aan de zijde van haren jeugdigen echtgenoot had gewandeld. Alles wat daar in het heldere sterrenlicht voor haar lag, scheen haar verwijtend toe te spreken, en haar te vragen waarheen zij gaan kon van een tehuis gelijk dit.

Doch sterker dan alles was de moederliefde, door een vreeselijk dreigend gevaar tot eene aan waanzinnigheid grenzende overspanning gedreven. Haar knaapje was sud genoeg om naast haar te loopen, en in een gewoon geval zou zij het slechts bij de hand hebben geleid; maar nu deed de gedachte alleen om hem uit hare armen te laten haar huiveren, en drukte zij hem, terwijl zij snel voortstapte, met stuipachtige kracht aan hare borst.

De bevroren grond kraakte onder hare voeten, en zij beefde bij dat geluid. Elk trillend blaadje, elk waivende schaduw dreef het bloed naar haar hart terug en versnelde hare schreden. Zij verbaasde zich zelve over de kracht, die haar scheen gegeven te worden; want het gewicht van haar kind was voor haar gevoel slechts een pluimken, en elke vlaag van angst scheen de bovennatuurlijke macht te versterken, die haar als het ware droeg, terwijl aan hare bleeke lippen telkens een uitroep ontsnapte, die een gebed was tot den Vriend daarboven: Heere, help mij! Heere behoud mij!

Indien het uw Harry was, moeder, of uw Willie, die u morgenvroeg door een barbaarschen slavenhandelaar zou ontrukt worden, indien gij den man hadt gezien, en gehoord hadt dat de papieren geteekend en overgegeven waren, en gij niet meer tijd had om te vluchten dan van middernacht tot aan den morgend, hoe snel zoudt gij dan kunnen gaan? Hoevele mijlen zoudt gij dan kunnen afleggen in die weinige uren, met den lieveling aan uwe borst, met het slapende hoofdje op uwen schouder, met de zachte armpjes vertrouwelijk om uwen hals?

Want het kind sliep. In het eerst hadden onrust en verwondering het wakker gehouden; maar zijne moeder stuitte zoo haastig ieder woord of geluid, en verzekerde hem zoo, dat zij hem zou redden als hij zich maar stilhield, dat hij zich ook stil om haren hals klemde en toen hij voelde dat hij in slaap zou vallen, alleen maar vroeg:

— Moeder, ik behoef niet wakker te blijven, niet waar?

— Neen, mijn lieveling; slaap maar als gij moet.

— Maar moeder, als ik ga slapen, zult gij hem mij niet laten krijgen?

— Neen, zoo helpe mij God! antwoordde de moeder, met bleeke wangen en een helder licht in hare oogen.

— Gij weet dat zeker, niet waar, moeder?

— Ja zeker! antwoordde de moeder met eene stem waarvan zij zelve schrikte, want zij scheen van eenen geest in haar binnenste te komen die haar niet toebehoorde, en het knaapje het zijn vermoeid hoofd op haren schouder zakken en viel in slaap. Hoe scheen de aanraking van die armpjes, hoe scheen de zachte ademhaling die haar in den hals blies, vuur en kracht aan hare bewegingen te geven! Het was met elke zachte aanmerking en beweging van het slapend kind, alsof electrieke stroomen van kracht haar werden ingestort. Verheven is de heerschappij van den geest over het lichaam, die voor een tijd het vleesch ongverwinnelijk kan maken, en de spieren spannen als staal, zoodat de zwakken zoo sterk worden.

De zoomen van hoeve, bosch en plantsoen zwerfden haar schemerend voorbij; en steeds ging zij voort, het eene gemeenzame voorwerp na het andere achter zich latende, en toch je niet en rustte niet; totdat het aanbrekende daglicht haar ver van elk gemeenzaam voorwerp op den open weg vond.

Zij was dikwijls met hare meesteres op een bezoek bij betrekkingen in het dorpje T. aan de Ohio geweest, en kende den weg wel. Daarheen te gaan en over de Ohio te komen, waren de eerste haastige trekken van het plan harer vlucht geweest; verder kon zij alleen op God vertrouwen.

Toen zich paarden en rijtuigen op den weg begonnen te vertoonen, begreep zij met die levendigheid van bevatting, die aan eenen staat van buitengemeene opgewondenheid eigen is en naar eene soort van ingeving gelijkt, dat haar haastige tred en verwilderd voorkomen opmerkzaamheid en achterdocht konden wekken. Zij zette dus haar kind op den grond, bracht hare kleeding wat in orde, en stapte toen weder voort, zoo snel als zij meende te kunnen doen zonder aandacht te trekken. In haar pakje had zij een kleinen voorraad van koekjes en appelen, welke zij gebruikte om haar kind meer spoed te doen maken. Dikwijls liet zij een appel een eind vooruitrollen, en dan liep de kleine uit alle macht om hem te krijgen. Deze list, dikwijls herhaald, bracht hen menige halve mijl ver.

Na eene poos kwamen zij aan een dicht boschje, waardoor eene heldere beek murmelde. Daar het kind over honger en dorst klaagde, klom zij er mede over het staketsel; en zich achter eene groote rots neerzettende, die hen voor voorbijgangers op den weg verborg, gaf zij hem een oothijl uit haar pakje. Het knaapje was verwonderd en bedroefd dat zij niet eten kon, en toen hij, zijne armpjes om haren hals slaande, haar een stuk van zijn koekje in den mond poogde te stoppen, was het haar alsof keelkramp haar zou doen stikken.

— Neen, Harry, moeder kan niet eten tot gij veilig zijt. Wij moeten voort, voort tot wij aan de rivier komen.

En zij snelde met hem naar den weg, en dwong zich daar weder om bedaard en geregeld voort te stappen.

Zij was mijlen ver elke plaats voorbij, waar zij persoonlijk bekend was. Als zij nog bij toeval iemand mocht ontmoeten die haar kende, dacht zij dat de algemeen bekende goedheid der familie strekken zou om alle achterdocht van haar af te wenden, daar het iedereen onwaarschijnlijk moest voorkomen, dat zij gevlucht zou zijn. Daar zij ook zoo blank was, dat men haar niet zonder haar opmerkzaam aan te zien voor eene kleurlinge kon herkennen, en haar kind insgelijks, was het dus te gemakkelijker voor haar om onopgemerkt te blijven.

Hiertop vertrouwende, ging zij tegen den middag eene nette boerenwoning binnen om daar te rusten, en eten voor zich zelve en haar kind te bekomen; want daar het gevaar met den afstand kleiner werd, nam ook de overmatige spanning harer zenuwen af, en voelde zij zoowel vermoeienis als honger.

De vrouw, die vriendelijk en spraakzaam was, scheen wel in haar schik te zijn dat er iemand wal met haar kwam praten, en geloofde zonder eenige aarzaag Eliza's vertelling dat zij een eind ver ging om eene week bij vrienden door te brengen, hetgeen zij in haar hart wenschte dat de waarheid mocht zijn.

Een uur voor het ondergaan der zon, kwam zij aan het dorp T. bij de Ohio, vermoeid en met pijnlijke voeten, maar nog krachtig van hart. Haar eerste blik was de rivier, die gelijk de Jordaan tusschen haar en het Kanaän der vrijheid aan den overkant stroomde.

Het was in het begin der lente, en de rivier was gezwollen en onstuimig; groote brokken ijs dreven heen en weder op het troebel water. Door den bijzonderen vorm van den oever aan de zijde van Kentucky, waar het land met eene bocht ver in het water uitstak, was het ijs daar in groote hoeveelheid opgehoond en vastgezet, en het nauwe kanaal, dat om die bocht heenliep, was insgelijks vol ijs, zoodat de op elkander gestapelde schotsen een slagboom vormden, waartegen het addrijvend ijs stuitte, dat als een groot golvend vlot de geheele rivier vulde, en zich bijna van den eenen oever tot den anderen uitstrekte.

Eliza stond voor een oogenblik dezen ongunstigen staat van zaken aan te zien, welke, zooals zij bestond begreep, eene gewone veerboot het oversteken moest beletten, en keerde zich toen naar eene kleine herberg op den oever om eenige aanraag te doen.

De waardin, die bij het vuur bezig was met koken en bakken, keerde zich met eene vork in de hand om, toen Eliza's zachte, klagende stem haar in haar werk stoorde.

— Wat is er? zegde zij.

— Is er tegenwoordig geene veerschuit of boot om iemand naar B. over te zetten? vroeg Eliza.

— Wel neen, antwoordde de vrouw. Al de booten hebben opgehouden met varen.

Eliza's blik van schrik en teleurstelling trof de vrouw, en zij zegde vragend:

— Misschien moest gij zelf over? Iemand ziek? Gij schijnt zoo angstig te zijn.

— Ik heb een kind dat heel erg ziek is, apt-